

Heeswijk 109 te Montfoort, gemeente Montfoort

Een bureauonderzoek

J.Q. Hessing
B. Jansen

Colofon

ADC Rapport 5795

Heeswijk 109 te Montfoort, gemeente Montfoort

Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek

Auteurs: J.Q. Hessing en B. Jansen

In opdracht van: Arco Architecten BNA

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, 18 mei 2022

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Status onderzoek: concept

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:

B. Jansen

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten

Postbus 1513

3800 BM Amersfoort

Tel. 033-299 81 81

E-mail info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Inleiding en administratieve gegevens	6
2 Bureauonderzoek	8
2.1 Doelstelling en vraagstelling	8
2.2 Methodiek	8
2.3 Resultaten	8
2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie	12
3 Aanbeveling	13
Literatuur	14
Geraadpleegde websites	15
Lijst van afbeeldingen en tabellen	15

Samenvatting

In opdracht van Arco Architecten BNA heeft ADC ArcheoProjecten in april 2022 een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd op de locatie Heeswijk 109 te Montfoort. De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen bouw van een nieuwe woning ter plaatse van een bestaand bedrijfspand. Om dit juridisch-planologisch mogelijk te maken is een bestemmingsplan noodzakelijk.

Het plangebied bevindt zich op de stroomgordel van de Hollandse IJssel. Deze stroomgordel is actief geweest vanaf 200 tot 1285 n. Chr. In het plangebied zijn ook twee oudere stroomgordels aanwezig, namelijk de Lampsin stroomgordel en de Jutphaas stroomgordel. Deze twee oudere stroomgordels zijn waarschijnlijk geërodeerd door de Hollandse IJssel. Indien de oeverafzettingen van de Hollandse IJssel intact zijn, kunnen hier archeologische resten uit de Middeleeuwen tot en met de Nieuwe Tijd worden verwacht. Echter in de boorstaten van het eerder uitgevoerde bodemonderzoek¹ is gebleken dat op de locatie van de nieuw te bouwen woning zich recente ophogingspakketten bevinden. De nieuwe woning wordt ter plekke van het huidige bedrijfspand gebouwd, waarvan de fundering tot 80 cm -mv reikt. De geplande verstoringen betreffen (90 cm -mv). Op de oude topografische kaarten is geen bebouwing aanwezig en het plangebied is gelegen in de uiterwaarde van de Hollandse IJssel. Een uiterwaarde staat periodiek onderwater. Hierdoor neemt de verwachting voor archeologische resten voor de Middeleeuwen af. Naar verwachting zullen er geen archeologische relevante lagen verstoord. Daarom wordt geadviseerd om geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren.

ADC ArcheoProjecten adviseert om het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is altijd mogelijk dat tijdens grondwerkzaamheden onverwacht archeologische vondsten aan het licht komen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van de grondwerkzaamheden te wijzen op de plicht deze zogenoemde toevalsvondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet. De melding dient behalve bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) tevens plaats te vinden bij de gemeente Montfoort.

Wij wijzen erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

¹ Satinover 2020; Satinover 2021

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Afkorting	Tijd in jaren
Nieuwe tijd:	NT	1500 - heden
Middeleeuwen:	XME	450 – 1500 na Chr.
Late Middeleeuwen	LME	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	VME	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd:	ROM	12 voor Chr. – 450 na Chr.
Laat-Romeinse tijd	ROML	270 - 450 na Chr.
Midden-Romeinse tijd	ROMM	70 - 270 na Chr.
Vroeg-Romeinse tijd	ROMV	12 voor Chr. - 70 na Chr.
IJzertijd:	IJZ	800 – 12 voor Chr.
Late IJzertijd	IJZL	250 - 12 voor Chr.
Midden-IJzertijd	IJZM	500 - 250 voor Chr.
Vroege IJzertijd	IJZV	800 - 500 voor Chr.
Bronstijd:	BRONS	2000 - 800 voor Chr.
Late Bronstijd	BRONSL	1100 - 800 voor Chr.
Midden-Bronstijd	BRONSM	1800 - 1100 voor Chr.
Vroege Bronstijd	BRONSV	2000 - 1800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):	NEO	5300 – 2000 voor Chr.
Laat-Neolithicum	NEOL	2850 - 2000 voor Chr.
Midden-Neolithicum	NEOM	4200 - 2850 voor Chr.
Vroeg-Neolithicum	NEOV	5300 - 4200 voor Chr.
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	MESO	8800 – 4900 voor Chr.
Laat-Mesolithicum	MESOL	6450 - 4900 voor Chr.
Midden-Mesolithicum	MESOM	7100 - 6450 voor Chr.
Vroeg-Mesolithicum	MESOV	8800 - 7100 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):	PALEO	tot 8800 voor Chr.
Laat-Paleolithicum	PALEOL	35.000 - 8800 voor Chr.
Midden-Paleolithicum	PALEOM	300.000 – 35.000 voor Chr.
Vroeg-Paleolithicum	PALEOV	tot 300.000 voor Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

1 Inleiding en administratieve gegevens

In opdracht van Arco Architecten BNA heeft ADC ArcheoProjecten in april 2022 een bureauonderzoek uitgevoerd naar de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden voor het onderzoeksgebied op de locatie Heeswijk 109 te Montfoort (afb. 1 en 2). De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen bouw van een nieuwe woning ter plaatse van een bestaand bedrijfspand. Om dit juridisch-planologisch mogelijk te maken is een bestemmingsplan noodzakelijk.

Per 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden en is de Monumentenwet 1988 komen te vervallen. De bepalingen van een deel van de Monumentenwet zijn opgenomen in de Erfgoedwet. Het deel dat betrekking heeft op de besluitvorming in de fysieke leefomgeving gaat over naar de toekomstige Omgevingswet. Vooruitlopend op de datum van ingang van de Omgevingswet zijn deze artikelen te vinden in het Overgangsrecht in de Erfgoedwet, waar ze ongewijzigd van toepassing blijven zolang de Omgevingswet nog niet van kracht is. Op grond van de Erfgoedwet moeten archeologische (verwachtings)waarden gewaarborgd zijn in het bestemmingsplan. In het vigerende bestemmingsplan 1^e herziening bestemmingsplan Buitengebied 2012, dat op 26 oktober 2015 door de gemeente Montfoort is vastgesteld, heeft het plangebied de dubbelbestemming Waarde Archeologie 3.² Volgens de hierin opgenomen bestemmingsregels mag bouwwerk met een oppervlakte van ten hoogste 200 m² dat zonder graafwerkzaamheden dieper dan 50 cm -mv en zonder heiwerkzaamheden worden geplaatst. Indien deze grenzen worden overschreden is een archeologisch onderzoek noodzakelijk.

Omdat de archeologische vrijstellingsgrenzen worden overschreden, dient de initiatiefnemer in het kader van de bestemmingsplanwijziging een rapport te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld. In het kader van dit proces heeft het in dit rapport beschreven onderzoek plaatsgevonden.

In Nederland dient het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied te gebeuren conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.1).³ Behalve de protocollen van de vigerende KNA zijn de richtlijnen van de gemeente Montfoort gevolgd.

² <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/>

³ SIKB 2018.

De volgende administratieve gegevens zijn van toepassing:

opdrachtgever:	Arco Architecten BNA C. van Heeswijk Donkere Gaard 1-4 Tel.: 0348 56 16 07 E-mail: c.vanheeswijk@arcoarchitecten.nl
fasen AMZ-cyclus:	Een bureauonderzoek
aanleiding:	Bouw woning
locatie:	Heeswijk 109
plaats:	Montfoort
gemeente:	Montfoort
provincie:	Utrecht
kadastrale gegevens:	gemeente Linschoten sectie G nummer 1741
kaartblad:	31G (1:25.000)
oppervlakte plangebied:	Ca. 520m ²
coördinaten:	126294 / 451610 126329 / 451614 126331 / 451599 126295 / 451595
bevoegde overheid met contactgegevens:	Dhr. M. Dingemans 0348-476471 MDingemans@Montfoort.nl Postbus 41 3417 ZG Montfoort
deskundige namens de bevoegde overheid met contactgegevens:	Omgevingsdienst Regio Utrecht Mevr. L. Bruning Archimedeslaan 6 3584 BA Utrecht Tel. 088 022 5000 Email: l.bruning@odru.nl
goedkeuring rapport door bevoegde overheid:	n.n.b.
Archis-zaaknummer:	5238273100
ADC-projectcode:	000093
auteurs:	J.Q. Hessing en B. Jansen
projectmedewerker:	J.Q. Hessing
autorisatie:	B. Jansen
periode van uitvoering:	April 2022
beheer en plaats documentatie:	ADC ArcheoProjecten bv, Amersfoort

2 Bureauonderzoek

2.1 Doelstelling en vraagstelling

Het bureauonderzoek vormt de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van bureauonderzoek is het aan de hand van bestaande bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde, archeologische verwachting.

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- *Zijn in het plangebied archeologische waarden aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?*
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

2.2 Methodiek

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.1 Landbodems, protocol 4002 Bureauonderzoek.

Tijdens het bureauonderzoek worden diverse bronnen geraadpleegd, wat leidt tot het opstellen van een gespecificeerde verwachting. De gespecificeerde verwachting kan worden beschouwd als de conclusie van het bureauonderzoek, omdat hierin wordt aangegeven of archeologische waarden in het plangebied worden verwacht. Als dit het geval is, zal zo mogelijk de aard, de omvang, de diepteligging en de datering van deze waarden worden beschreven. Indien mogelijk zal de omvang worden weergegeven op een kaart.

2.3 Resultaten

2.3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied, beschrijving huidig gebruik en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik

Het plangebied is ten westen van Montfoort gelegen. Het plangebied wordt aan de noordkant begrensd door de Hollandsche IJssel en aan de oost- en westkant van het plangebied zijn twee bedrijven gelegen. Tot slot wordt het plangebied aan de zuidkant begrensd door de provinciale weg Heeswijk. Het plangebied betreft het gehele bedrijfspand.

Op basis van de opgevraagde gegevens met betrekking tot de milieu hygiënische situatie in het plangebied kan worden geconcludeerd dat, met uitzondering van de uiterste noordzijde, ter plaatse van het gehele perceel ca. 1360 m² (de puin- en sintelhoudende bodemlaag van 0,6-1,5 m -mv) sprake is van ernstige bodemverontreiniging met zware metalen in de grond.⁴

Van het plangebied zelf zijn onvoldoende archeologische en aardkundige gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de archeologische verwachting. Daarom zijn tevens gegevens betrokken uit de directe omgeving, waarmee het onderzoeksgebied kan worden gedefinieerd als het gebied binnen een straal van circa 500 m rondom het plangebied. De begrenzing van deze zone is gebaseerd op het gegeven dat hierbinnen sprake is van voldoende informatie om een uitspraak te doen over de archeologische verwachting die representatief is voor het plangebied.

In het plangebied wordt een nieuwe woning van 125 m² ter plaatse van een bestaand bedrijfspand gerealiseerd (afb. 3). Het huidige bedrijfspand dat omstreeks 1968 is gerealiseerd zal bovengronds worden gesloopt. Onder het huidige bedrijfspand bevinden zich 58 funderingspalen die tot 7 a 9 m-mv reiken (afb. 4). In de zone van de nieuw te bouwen woning zijn ca. 29 funderingspalen aanwezig. Ter plaatse van de nieuw te bouwen woning wordt de ondergrond tot 90 cm -mv afgegraven. De heipalen van het huidige bedrijfspand blijven zitten in de ondergrond. De onderkant van de fundering van het huidige bedrijfspand bevindt zich 80 cm -mv. Van het overige deel van het

⁴ Satinover 2021.

bedrijfspannd blijft de vloer aanwezig en wordt deze verhard, zodat de ondergrond niet wordt verstoord. Op de locatie van de nieuwe woning wordt de ondergrond 20 cm opgehoogd.

In het plangebied is een reeds een aanvullend grondonderzoek uitgevoerd. In het onderzoek dat is uitgevoerd zijn 7 boringen van toepassing voor de nieuwe te bouwen woning (afb. 5). In boring 1, 2, 4, 6, 7 en 9 is vanaf 10 cm -mv een opgebracht zwak siltig, matig fijn zandpakket aanwezig. In boring 2, 6, 7 en 9 bevindt zich onder het opgebrachte zandpakket een zwak zandig, zwak humeus kleipakket dat zwak puinhoudend is, of een sterk zandige klei die zwak puinhoudend is. Beide pakketten zijn (donker) grijsbruin. De top van het pakket varieert tussen de 50 – 90 cm -mv. De ondergrens van het pakket loopt door tot 80 – 150 cm -mv. In boring 8 is de sterk zandige, matig humeuze klei die zwak puinhoudend is direct aanwezig vanaf het maaiveld. Het pakket loopt door tot 70 cm -mv. In boring 1 gaat het opgebrachte zandpakket op 50 cm -mv over op een uiterst steen houdend, matig zandig zandpakket. Dit pakket loopt door tot 90 cm -mv. Boring 4 is gestuit op 50 cm -mv op een ondoordringbare laag.⁵ Het zandpakket kan worden geïnterpreteerd als een recent opgebracht pakket. De puinhoudende laag kan worden geïnterpreteerd als halfverharding. Deze halfverharding is vermoedelijk in het verleden toegepast toen het perceel onderdeel uitmaakte van het buitenterrein van de steenfabriek.

De consequentie van de voorgenomen ontwikkeling kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

2.3.2 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

De volgende aardwetenschappelijke informatie is bekend van het plangebied:

Bron	Informatie
Geologische overzichtskaart van Nederland 1:600.000 ⁶	Formatie van Echteld. Geulafzettingen of oeverafzettingen op geulafzettingen.
Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000 (landsdekkende, digitale versie) ⁷	Stroomgordel (4B44)
Bodemkaart van Nederland 1:50.000 (landsdekkende, digitale versie) ⁸	Kalkhoudende poldervaaggronden; zware zavel en lichte klei, profielverloop 5 (Rn95). Kalkhoudende ooivaaggronden; zware zavel en lichte klei (Rd90A).
Meandergordelkaart ⁹	Stroomgordel van de Hollandse IJssel: 200 tot 1287 n. Chr. Lampsin stroomgordel (actief vanaf 2400 tot 1100 v. Chr.) en de Jutphaas stroomgordel (actief vanaf ca. 1800 tot 700 v. Chr.). Waarschijnlijk zijn deze stroomgordel grotendeel geërodeerd door de Hollandse IJssel.
Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN3) ¹⁰	Ca. 1,2 m +NAP

Geologie en geomorfologie

Tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien (120.000 tot 11.700 jaar geleden) lag het plangebied in het stroomgebied van de Rijn en de Maas. In het stroomgebied kwamen vlechtende riviersystemen voor. Deze rivieren zijn kenmerkend voor het koude en droge klimaat van een ijstijd en hebben redelijk ondiepe en brede geulen. De beddingafzettingen hebben een grote diversiteit aan korrelgroottes. De afzettingen van de Rijn en de Maas worden gerekend tot de Formatie van Kreftenheye. De top van de Formatie van Kreftenheye komt ter hoogte van het plangebied voor vanaf ca. 11 m -NAP.

Tijdens het aanbreken van het Holoceen (11.700 jaar geleden tot heden) warmde het klimaat op. Als gevolg begon het landijs te smelten, waardoor de zeespiegel en het grondwater begon te stijgen. Door de vernatting van het landschap ging het vlechtende rivierenpatroon over in een

⁵ Satinover 2020; Satinover 2021.

⁶ TNO 2010.

⁷ Alterra 2008.

⁸ Alterra 2014.

⁹ Cohen *et al.* 2012.

¹⁰ ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer.

meanderend rivierenpatroon. Een meanderende rivier wordt gekenmerkt door slechts één, vaak sterk kronkelende, rivierbedding. De afzettingen gevormd door deze rivieren bestaan uit bedding-, oever- en komafzettingen en worden gerekend tot de Formatie van Echteld. Volgens de geomorfologische kaart is het plangebied gelegen op een stroomgordel (afb. 6).

Volgens de meandergordelkaart van Cohen et al ligt het plangebied op de stroomgordel van de Hollandse IJssel (afb. 7). Deze stroomgordel was actief vanaf 200 tot 1285 n. Chr. en maakt onderdeel uit van het rivierensysteem van Krimpen, die mogelijk al voor het begin van de jaartelling is gevormd. Naast de ligging van de stroomgordel van de Hollandse IJssel geeft de meandergordelkaart aan dat er ter plaatse twee oudere stroomgordels hebben gelegen, namelijk de Lampsin stroomgordel en de Jutphaas stroomgordel. De Lampsin stroomgordel was actief vanaf ca. 2400 tot 1100 v. Chr. (Laat Neolithicum – Midden Bronstijd) en de Jutphaas stroomgordel was actief vanaf ca. 1800 tot 700 v. Chr. (Midden Bronstijd – Vroege IJzertijd). Waarschijnlijk zijn deze stroomgordels grotendeels geërodeerd door de Hollandse IJssel. Vanaf 1285 na Chr. is de Hollandse IJssel afgedamd en heeft er dus geen sedimentatie binnen de uiterwaarden meer plaatsgevonden.¹¹

Archeologische resten daterend uit de Romeinse tijd tot met de Nieuwe tijd kunnen voorkomen op de stroomgordel van de Hollandse IJssel. Met name uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd zijn archeologische resten aangetroffen. De resten worden doorgaans in de oeverafzettingen aangetroffen.

Bodem

Het plangebied is bodemkundig gekarteerd als kalkhoudende poldervaaggronden of kalkhoudende ooivaaggronden (afb. 8). De poldervaaggronden omvatten alle kleigronden met een grijze, door oxidatie rood-gekleurde ondergrond. Ook worden ze gekenmerkt door een grijze humusarme bovengrond. De ooivaaggronden daarentegen zijn diep bruine en goed gehomogeniseerde zavel- en kleigronden. Naar onderen toe wordt de bodem meestal lichter. Onder de bovengrond bevindt zich een, tot beneden de 50 cm diepte doorgaande, door verwerking ontstane laag.

Dinoloket

Op enkele tientallen meters ten zuiden van het plangebied, zijn bodemgegevens beschikbaar.¹² Het onderste aangetroffen pakket is aangetroffen op 260 cm -mv en bestaat uit een matig grof zandpakket dat 290 cm dik is. Bovenop dit pakket bevindt zich een matig fijn zandpakket dat doorloopt tot 170 cm -mv. Vervolgens gaat het zand over naar een zwak siltige klei. De top van dit pakket bevindt zich op 50 cm -mv. Het pakket gaat over in een matig siltig kleipakket dat doorloopt tot aan het maaiveld. De aangetroffen bodempakketten behoren allemaal tot de Formatie van Echteld.

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)

Het maaiveld rondom het plangebied is gelegen op ca. 1,2 m -NAP (afb. 9). Gegevens van de hoogte van het plangebied zijn niet beschikbaar, omdat het plangebied bebouwd is. Het plangebied ligt ca. 1 m hoger dan ten zuiden van de provinciale weg. In combinatie met het uitgevoerde booronderzoek is hier uit af te leiden dat het maaiveld is opgehoogd.

2.3.3 Beschrijving van bekende archeologische waarden

In het onderzoeksgebied zijn de volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (afb. 10):

Vondstmeldingen

Archis 3 zaakidentificatie	Omschrijving	Datering ¹³	Opmerking
2905302100	Keramiek	NEO-NT	Netverzwaarder

¹¹ De Jonge & Van Rooij 2010.

¹² Boring B32G0503

¹³ Voor een verklaring van de afkortingen, zie tabel 1.

Onderzoeksmeldingen

Archis 3 zaakidentificatie	Soort onderzoek	Resultaat	Advies
4696684100	Bureauonderzoek	Een groot gebied van de gekanaliseerde Hollandse IJssel is onderzocht. Hieruit dat langs de locatie verschillende vindplaatsen aanwezig zijn.	Verkennd booronderzoek en proefsleuvenonderzoek indien op de relevante archeologische locaties verstoringen worden aangebracht.
2459900100	Bureauonderzoek	Een groot gebied van de gekanaliseerde Hollandse IJssel is onderzocht vanwege de geplande baggerwerkzaamheden. In de rivierbodem kunnen resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd worden verwacht.	Een passieve begeleiding van de onderhoudsbaggerwerkzaamheden.
2302192100	Bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek verkennende fase	De oeverafzettingen van de Hollandse IJssel zijn opgenomen in een omgewerkt pakket. Ook zijn er geen archeologische indicatoren aangetroffen.	Het plangebied is vrijgegeven.
4760632100	Bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek verkennende fase	In de ondergrond zijn beddingafzettingen op 55 tot 110 cm -mv aangetroffen. Bovenop de beddingafzettingen bevindt zich een opgebracht pakket.	Het plangebied is vrijgegeven.
4683901100	Bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek verkennende fase	In het plangebied werden oeverafzettingen van de IJsselveld-Schuurenburgh of Hollandse IJssel stroomgordel verwacht. Deze zijn niet aangetroffen. Direct onder de bouwvoor zijn restgeulafzettingen aangetroffen, waarbinnen zich geen archeologisch relevante niveaus te onderscheiden waren.	Het plangebied is vrijgegeven.

In ARCHIS zijn voor het onderzoeksgebied geen AMK-terreinen geregistreerd.

Beleidskaart

Op de gemeentelijke verwachtings- en beleidsadvieskaart ligt het plangebied binnen een zone met een hoge archeologische verwachting (afb. 11).¹⁴ Deze verwachting is gebaseerd op de ligging van de stroomgordel de Hollandse IJssel.

2.3.4 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

¹⁴ Alkemade *et al.* 2010.

Bron	Jaartal	Historische situatie
	1682	Globale ligging van het plangebied. Het plangebied is gelegen in de uiterwaarde van de Hollandse IJssel. Daarnaast is er geen bebouwing aanwezig in het plangebied.
Kadastrale minuut ¹⁵	1811-1832	Bouwland.
Bonnekaart ¹⁶	1880	Idem.
Topografische kaart	1950	Het plangebied is gelegen in het perceel van een steenfabriek
Topografische kaart ¹⁷	1975	Idem
Topografische kaart	1981	Bebouwing aanwezig.

Historische situatie

Tussen 1156 en 1178 is ter plaatse van Montfoort, kasteel Montfoort gesticht ter verdediging van het sticht Utrecht. De naam betekent 'sterke burcht'.¹⁸ Rondom het kasteel ontwikkelde zich een nederzetting die in de 14^e eeuw uitgroeide tot een stad. In de 17^e eeuw werd het kasteel Montfoort verwoest. Het plangebied bevindt zich in het buitengebied van Montfoort dat in gebruik was als bouwland en weiland (afb. 12).

Oude kaarten

Op de kadastrale minuut uit 1811-1832 (afb. 13) was het plangebied in gebruik als bouwland. De bonnekaart uit 1880 (afb. 14). Vanaf 1950 is het plangebied gelegen op het perceel van een steenfabriek. Het plangebied is gelegen op het buitenterrein van de steenfabriek. Volgens de topografische kaart uit 1975 (afb. 15) is het plangebied nog steeds onbebouwd en maakt het nog onderdeel uit van het terrein van de steenfabriek. Vanaf 1981 verandert dit, op de topografische kaart is dan bebouwing aangegeven (afb. 16).

2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie

De eerste, voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag *"Zijn in het plangebied archeologische waarden aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?"* kan als volgt worden beantwoord:

Het plangebied bevindt zich op de stroomgordel van de Hollandse IJssel. Deze stroomgordel is actief geweest vanaf 200 tot 1285 n. Chr. In het plangebied zijn ook twee oudere stroomgordels aanwezig, namelijk de Lampsin stroomgordel en de Jutphaas stroomgordel. Deze twee oudere stroomgordels zijn waarschijnlijk geërodeerd door de Hollandse IJssel. Indien de oeverafzettingen van de Hollandse IJssel intact zijn, kunnen hier archeologische resten uit de Middeleeuwen tot en met de Nieuwe Tijd worden verwacht. Echter in de boorstaten van het eerder uitgevoerde bodemonderzoek¹⁹ is gebleken dat op de locatie van de nieuw te bouwen woning zich recente ophogingspakketten bevinden. Daarnaast wordt de nieuwe woning ter plekke van het huidige bedrijfspand gebouwd, waarvan de fundering tot 80 cm -mv reikt. De geplande verstorings (90 cm-mv). Op de oude kaarten is geen historische bebouwing aanwezig en is het plangebied gelegen in de uiterwaarde van de Hollandse IJssel. Een uiterwaarde staat periodiek onderwater. Hierdoor neemt de verwachting voor archeologische resten voor de Middeleeuwen en Nieuwe tijd af. Naar verwachting zullen er geen archeologische relevante lagen verstoord. Daarom wordt geadviseerd om geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren.

De beantwoording van de tweede onderzoeksvraag *"Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?"* is als volgt:

Ja, het plangebied is voldoende onderzocht.

¹⁵ Kadaster.nl.

¹⁶ Topotijdreis.nl.

¹⁷ Idem.

¹⁸ De Jonge & Van Rooij 2010.

¹⁹ Satinover 2020; Satinover 2021

3 Aanbeveling

ADC ArcheoProjecten adviseert om het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is altijd mogelijk dat tijdens grondwerkzaamheden onverwacht archeologische vondsten aan het licht komen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van de grondwerkzaamheden te wijzen op de plicht deze zogenoemde toevalsvondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet. De melding dient behalve bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) tevens plaats te vinden bij de gemeente Montfoort.

Wij wijzen erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Literatuur

- Alkemade M., M. Gouw, C. Visser, B. Brugman, K. Klerks**, 2010: *Archeologiebeleid gemeente Montfoort. Ontwikkeld in samenwerking met de gemeenten Lopik, Oudewater en Woerden*. V673. Amersfoort.
- Alterra**, 2008: *Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000; Landsdekkend digitaal bestand*.
- Alterra**, 2014: *Bodemkaart van Nederland 1:50.000; Landsdekkend digitaal bestand*.
- Bakker, H. de, J. Schelling, D.J. Brus & C. van Wallenburg**, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland : de hogere niveaus*. Wageningen.
- Bosch, J.H.A.**, 2005: *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode, Versie 5.2*. Utrecht (TNO-rapport NITG 05-043-A).
- Cohen, K.M., E. Stouthamer, H.J. Pierik & A.H. Geurts**, 2012: *Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn-Maas Delta*. Utrecht.
- Cohen, K.M., E. Stouthamer, W.Z. Hoek, H.J.A. Berendsen & H.F.J. Kempen**, 2009: *Zand in Banen - Zanddiepte kaarten van het Rivierengebied en het IJsseldal in de provincies Gelderland en Overijssel*. Arnhem.
- Jonge, N. de, J.A.G van Rooij**, 2010: *Mastwijkerdijk 138a te Montfoort. Een bureauonderzoek en inventariseren veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek*. ADC-rapport 2500. Amersfoort.²⁰
- Kadaster**, 1832: *Kadastrale kaart 1811-1832: minuutplan Achthoven, Utrecht, sectie B, blad 02 (MIN6003B02)*.
- Normalisatie-Instituut, Nederlands**, 1989: *Geotechniek, classificatie van onverharde grondmonsters NEN 5104*. Delft.
- Satinover, R.I.**, 2021: *Nieuwbouw woning, Heeswijk 109 te Montfoort. Verkennend bodemonderzoek*. 153010. De Meern.
- Satinover, R.I.**, 2021: *Nieuwbouw woning, Heeswijk 109 te Montfoort. Aanvullend grondonderzoek*. 153010. De Meern.
- SIKB**, 2018: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA)*. Gouda.
- TNO**, 2010: *Geologische overzichtskaart van Nederland. 1:600 000*. Utrecht.
- TNO**, 2013: *Lithostratigrafische Nomenclator van de Ondiepe Ondergrond, versie 2013*.

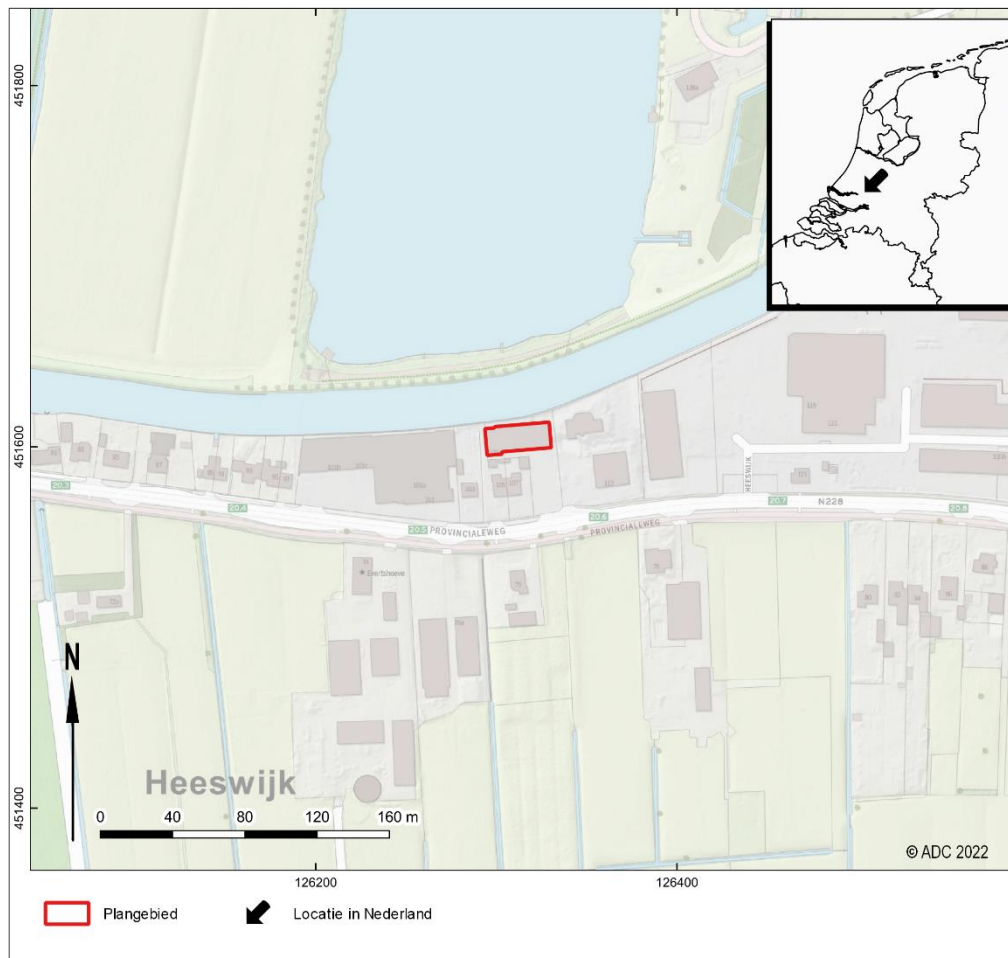
Geraadpleegde websites

<http://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/>
<http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl>
<http://maps.bodemdata.nl>
<https://archis.cultureelerfgoed.nl/>
<https://easy.dans.knaw.nl>
<https://www.bodemloket.nl>
<https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>
<https://www.kadaster.nl/>
<https://www.ruimtelijkeplannen.nl>
<https://www.topotijdreis.nl>
<https://zoeken.cultureelerfgoed.nl/>

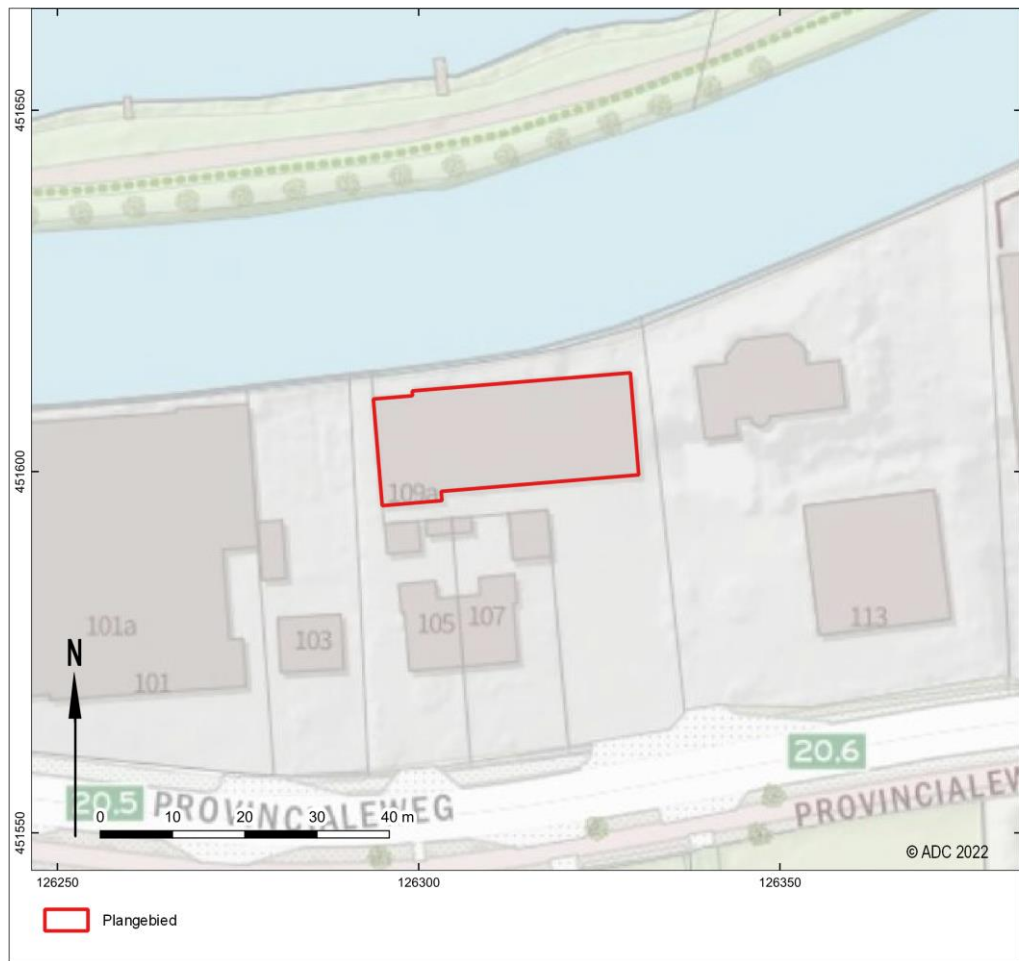
Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1 Locatie van het plangebied
- Afb. 2 Detailkaart van het plangebied
- Afb. 3 Toekomstige plannen
- Afb. 4 Palenplan bestaande bedrijfshal Heeswijk 109. In rood aangegeven, de zone waarin de nieuwe woning wordt gepositioneerd.
- Afb. 5 Boorpunten van het eerder uitgevoerde bodemonderzoek
- Afb. 6 Locatie van het plangebied op de geomorfologische kaart
- Afb. 7 Locatie van het plangebied op de meandergordelkaart
- Afb. 8 Locatie van het plangebied op de bodemkaart
- Afb. 9 Actuele Hoogtebestand Nederland (AHN)
- Afb. 10 Archis-meldingen
- Afb. 11 Locatie van het plangebied op de beleidskaart
- Afb. 12 Globale ligging van het plangebied op de kaart uit 1682 (Mosis Pitt et Stephani Swart)
- Afb. 13 Locatie van het plangebied op de kadastrale minuut 1811-1832
- Afb. 14 Locatie van het plangebied op de bonnekaart uit 1880
- Afb. 15 Locatie van het plangebied op de topografische kaart uit 1975
- Afb. 16 Locatie van het plangebied op de topografische kaart uit 1981

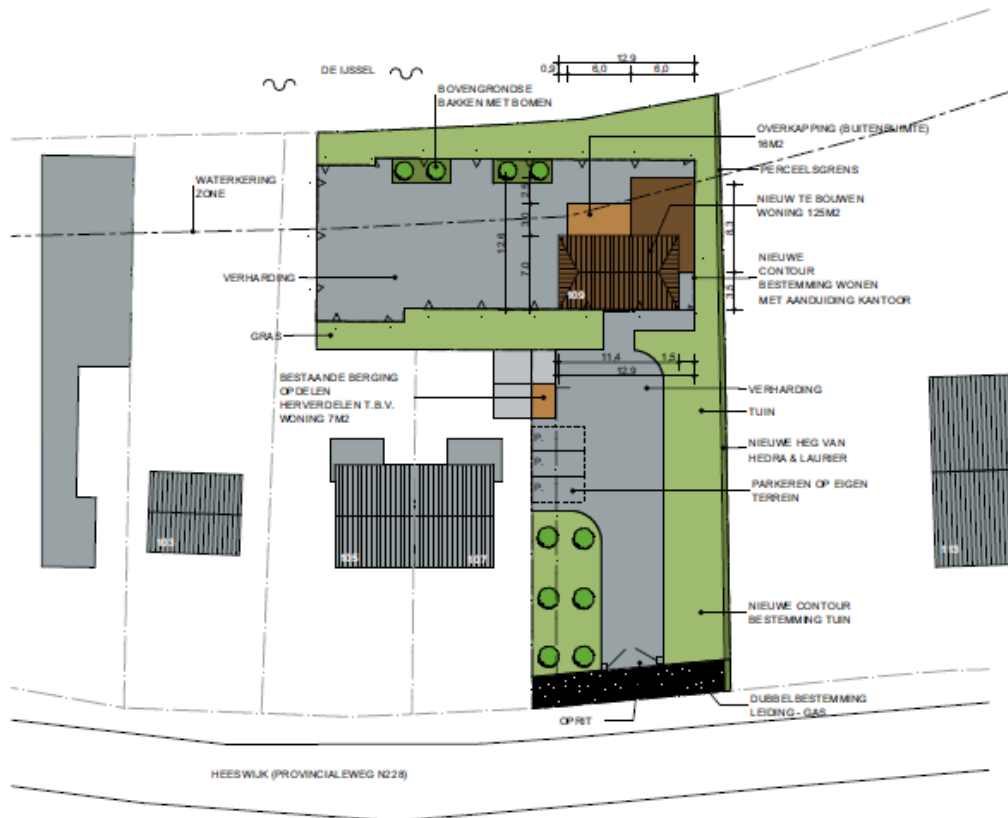
Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

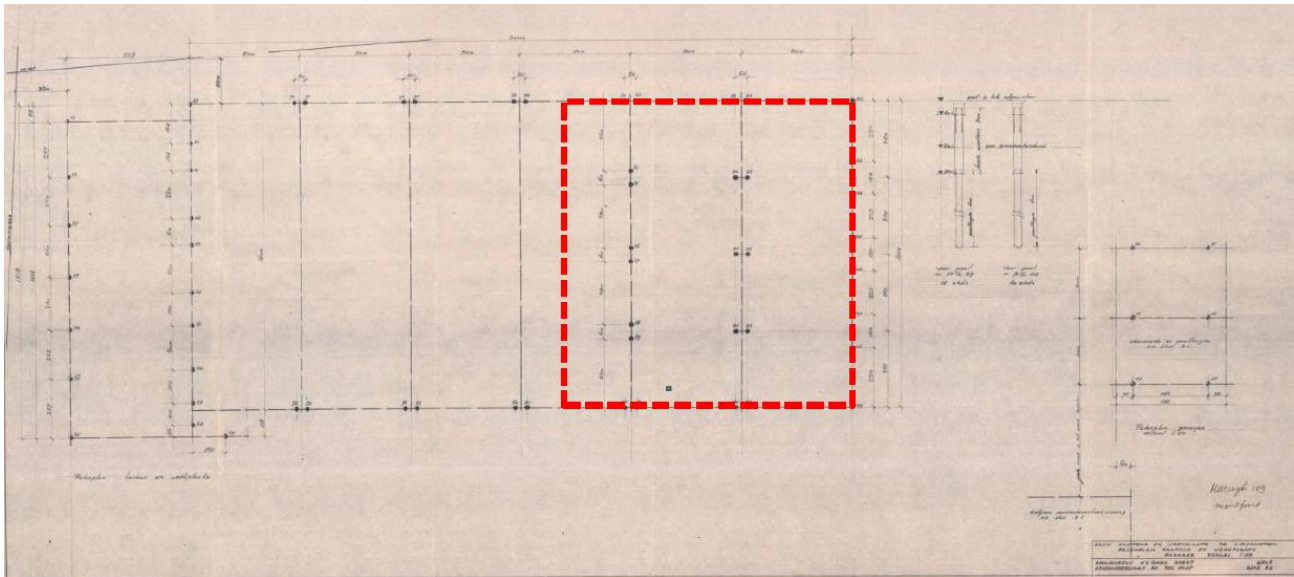
Afb. 1 Locatie van het plangebied

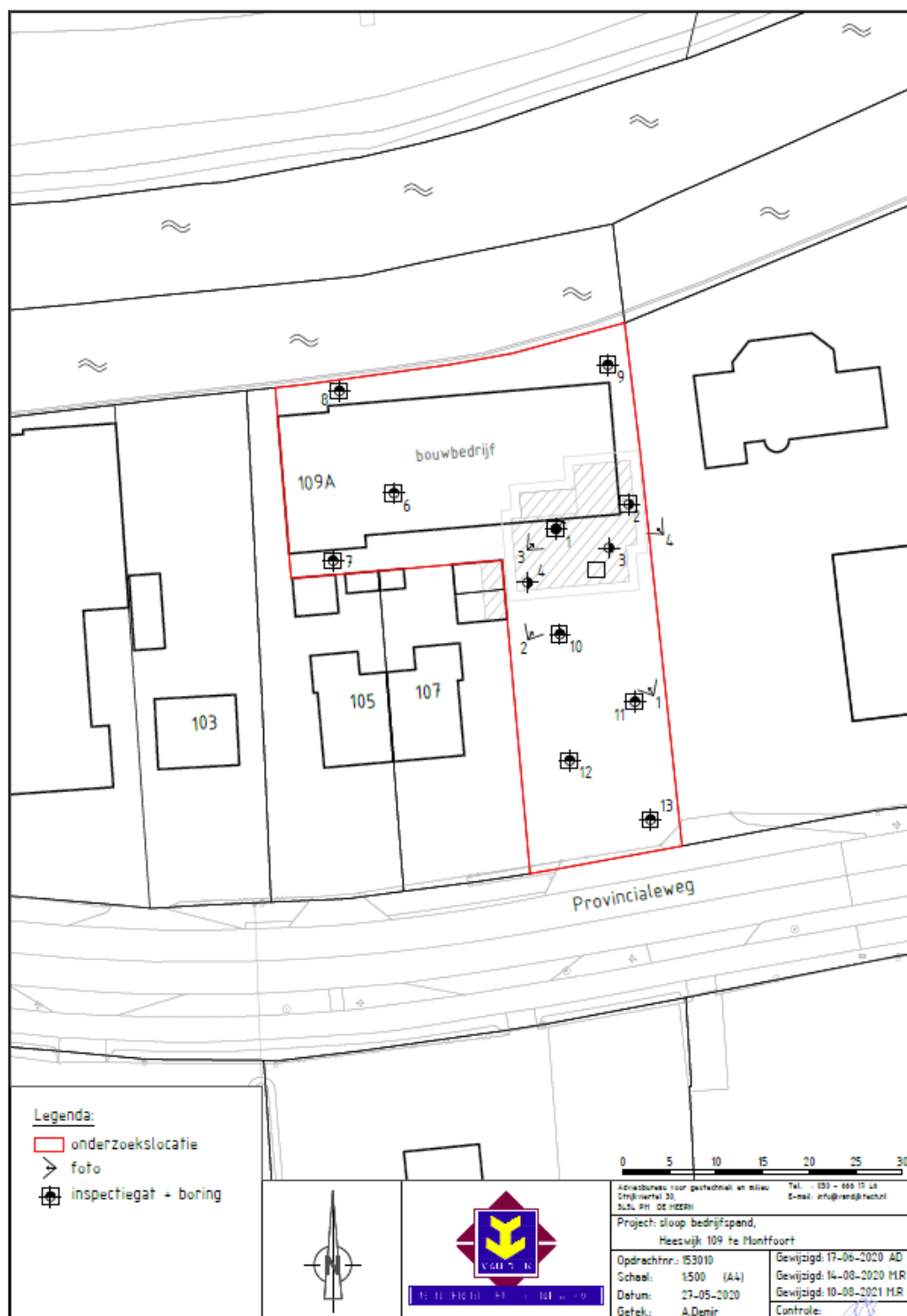
Afb. 2 Detailkaart van het plangebied

Afb. 3 Toekomstige plannen

Afb. 4 Palenplan bestaande bedrijfshal Heeswijk 109. In rood aangegeven, de zone waarin de nieuwe woning wordt gepositioneerd.

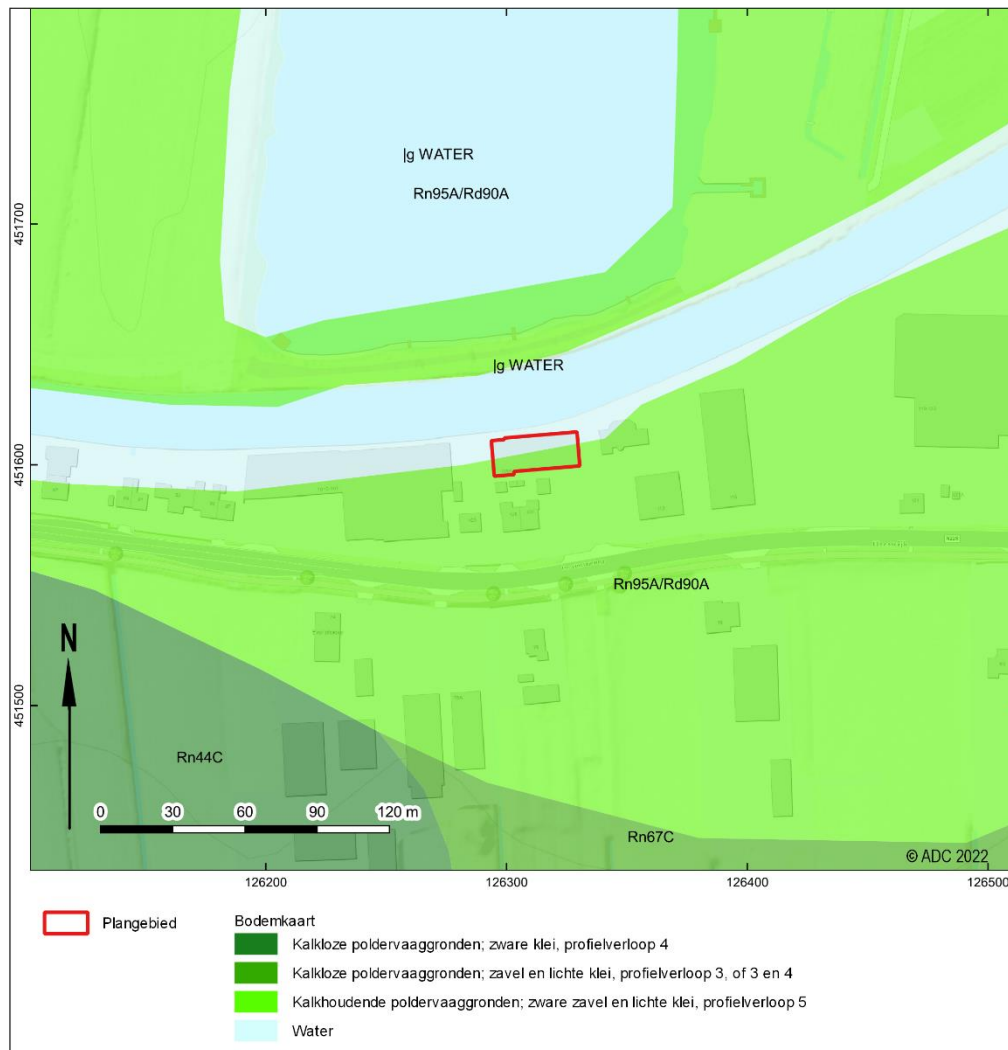
Afb. 5 Boorpunten van het eerder uitgevoerde bodemonderzoek

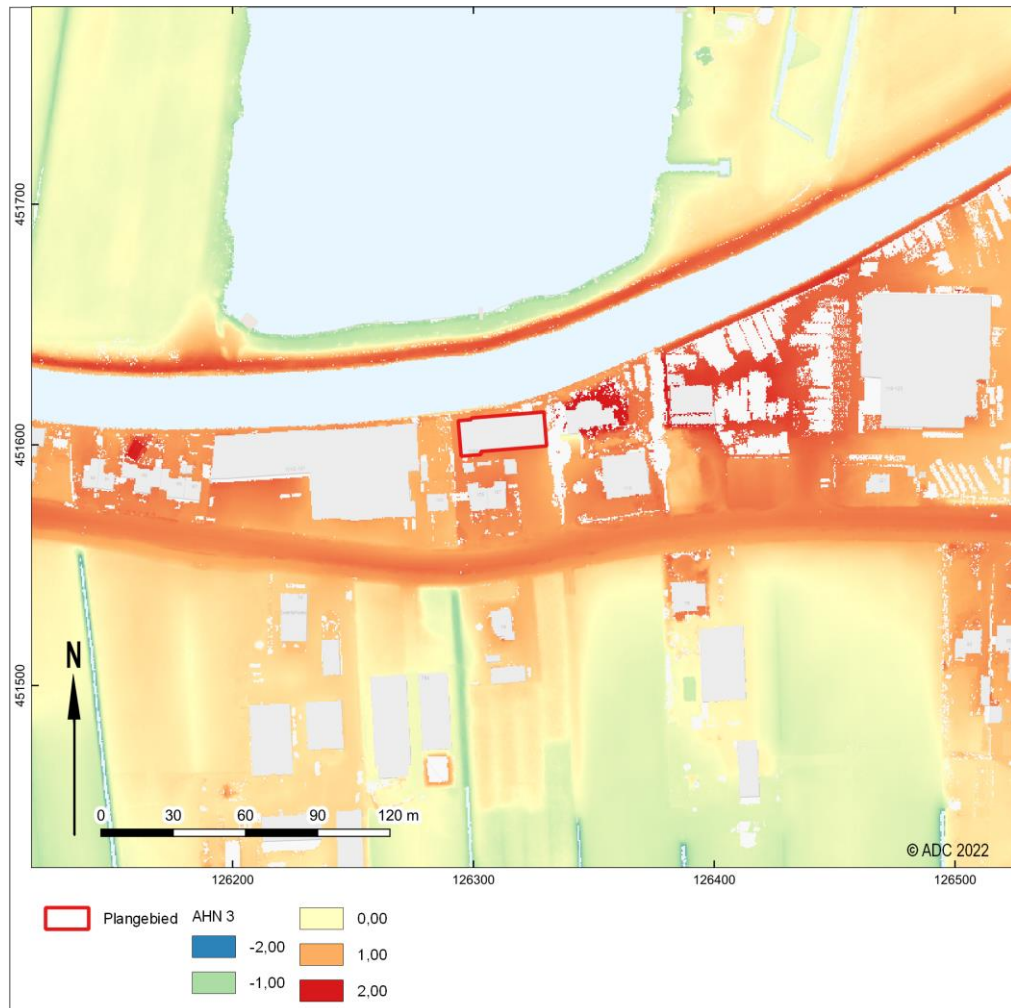
Afb. 6 Locatie van het plangebied op de geomorfologische kaart

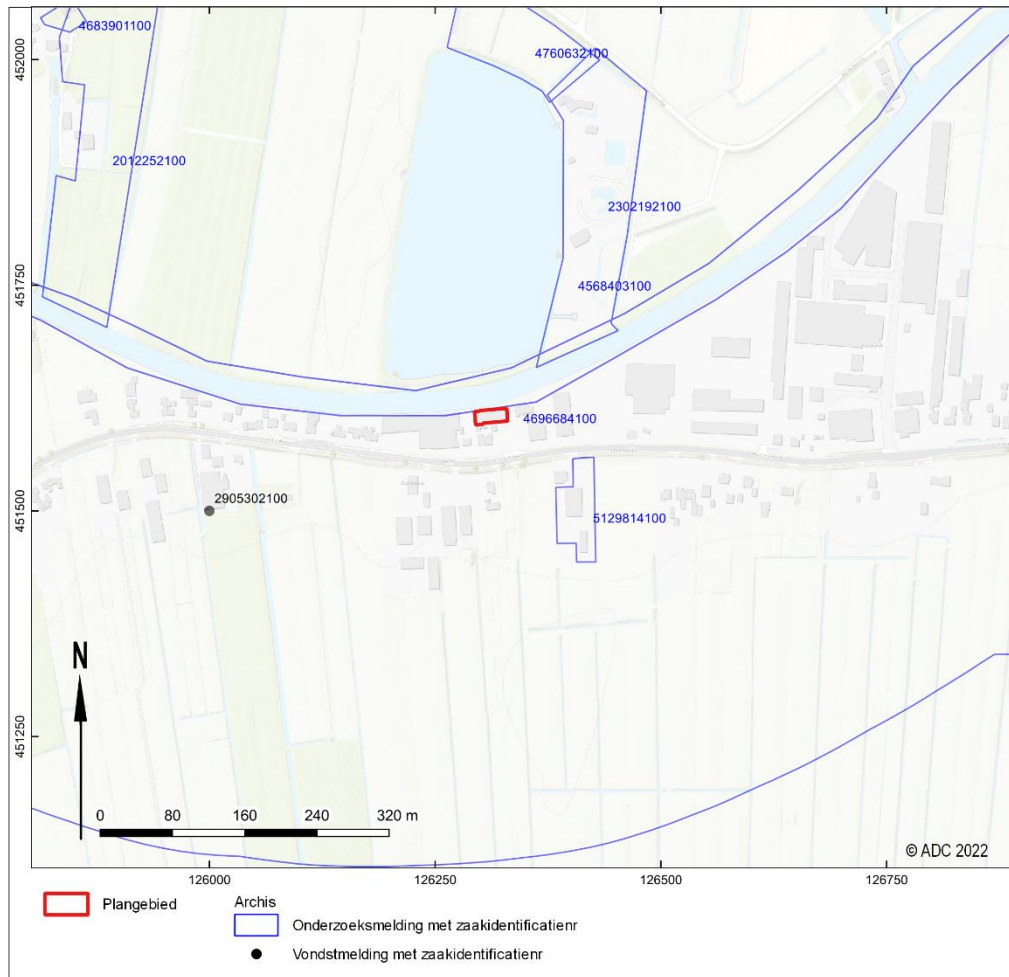
Afb. 7 Locatie van het plangebied op de meandergordelkaart

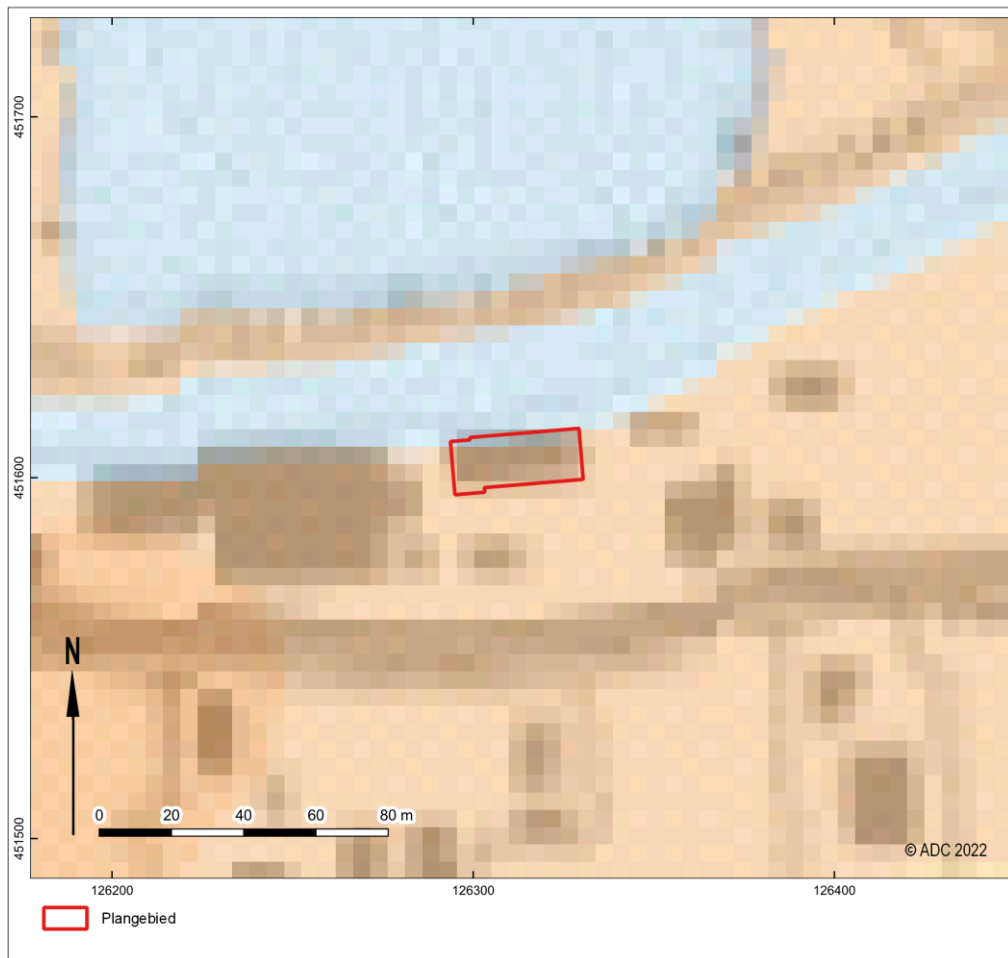
Afb. 8 Locatie van het plangebied op de bodemkaart

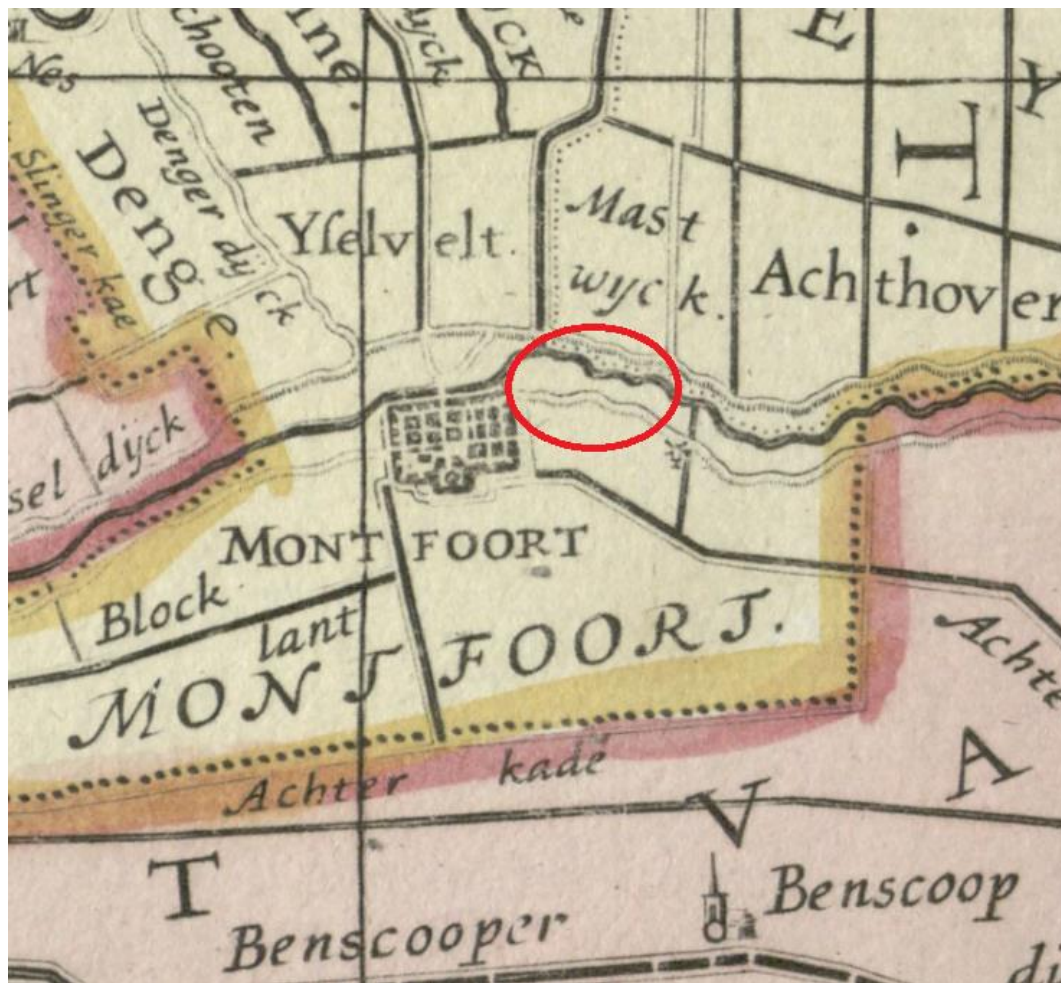
Afb. 9 Actuele Hoogtebestand Nederland (AHN)

Afb. 10 Archis-meldingen

Afb. 11 Locatie van het plangebied op de beleidskaart

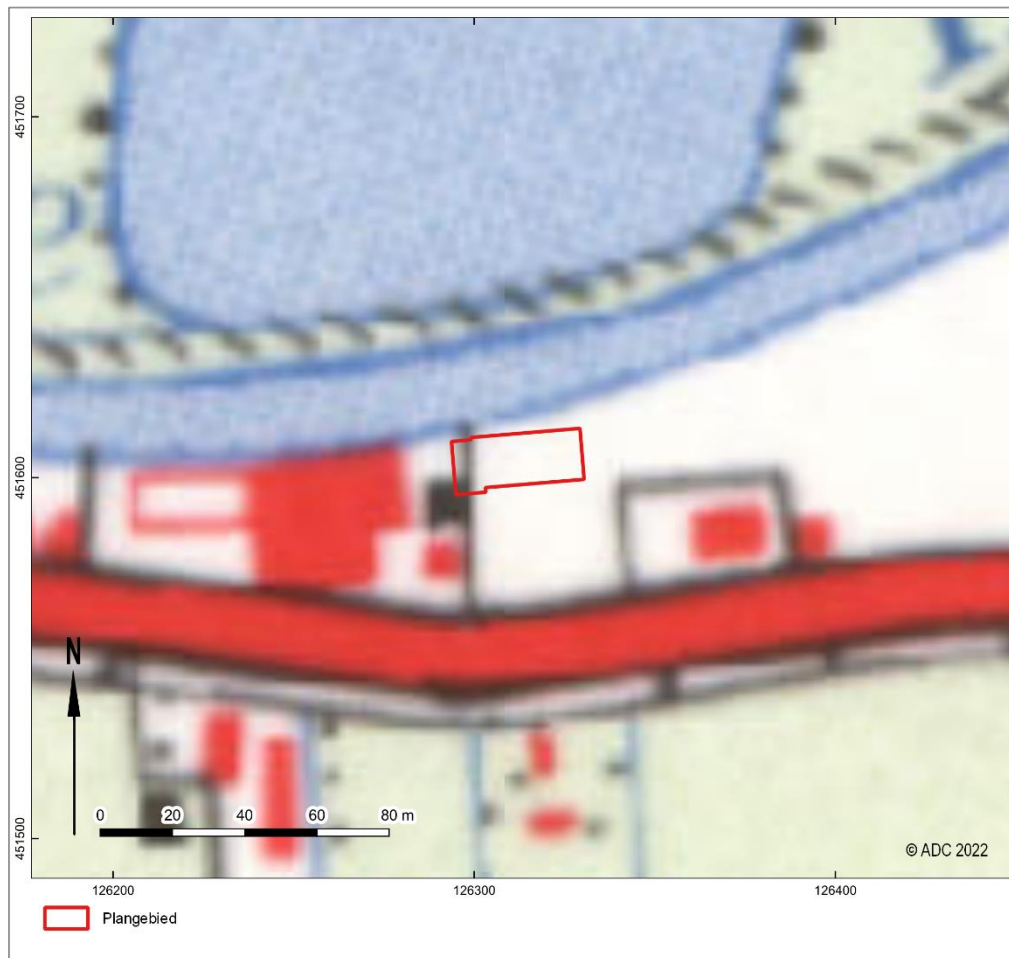
Afb. 12 Globale ligging van het plangebied op de kaart uit 1682 (Mosis Pitt et Stephani Swart)

Afb. 13 Locatie van het plangebied op de kadastrale minuut 1811-1832

Afb. 14 Locatie van het plangebied op de bonnekaart uit 1880

Afb. 15 Locatie van het plangebied op de topografische kaart uit 1975

Afb. 16 Locatie van het plangebied op de topografische kaart uit 1981